

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. I. De Personarum circuminsessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

quorum neutrum in potentia notionali, & relatione paternitatis secundum se contingit, imò neque inueniri potest. Deinde innascibilitas solutione hac notionem quintam non constitueret: cum per hos solum secundum implicatum, & explicitum à paternitate differat.

Profundius ergo respondentem vidi Magistrum meum Patrem Didacum Daza, scilicet: notionem diuersas non solum requirere diuersas formalitates personales, sed quæ sint lineæ diuersæ, nec inter se formaliter coordinata. Si enim eiusdem lineæ sint, atque ipse se coordinatæ eadem ratio in eis est distinguendi & dignoscendi personas magis, vel minus in ea linea proiectas in potentia nimirum, siue actu primo, in via siue in actu secundo, in statu, siue termino. Si enim impossibilitas principij productiui, & termini producenti superari posset, neque processio, neque relatio personam vnã ab alia diuersam monstraret: licet ergo diuersæ formalitates sint, non autem diuersæ rationes distinguendi personas; & dignoscendi vnã ab alia: quæ neque diuersæ notiones. Accedit: quod præfata omnia ita necessario inter se cohærent, vt ex vnoquoque teneantur reliqua in eadem persona v. g. generatio ex paternitate, & ex potentia generatiua necessaria: quare nequit aliquo ex his dignosci Pater, quin, & alius duobus dignoscatur: ac prouide eadem notio Patris sunt, non diuersæ & sic de reliquis coordinatis eiusdem lineæ. Quod secus euenit in non coordinatis, eadem lineæ vt innascibilitate, & spiratione actiua, vt pater.

DISPUTATIO XII.

De personarum comparatione quoad intrinseca.

PORTET iam post intrinsecam personarum constitutionem, atque proprietatum notionumque cuique intrinsecarum examinare eas secundum intrinseca comparare: discutereque quomodo vnãqueque se ad alteram habeat; & de aliquibus comparationibus dictum hactenus est. Restant nunc examinandæ habitudines personarum ad se. Prima circuminfectionis: secunda æqualitatis quoad communia: tertia æqualitatis quoad personalia: quarta de relationibus æqualitatis, & similitudinis diuinæ: quinta de amore, & intelligentia personarum per verbum & Spiritum Sanctum: Sexta de prioritate producentium respectu procedentium personarum.

QUESTIO I.

De personarum circuminfectione.

PERSONARVM circuminfectio est in existentia vnus personæ in altera de qua an, quidvè sit examinandum est.

CERTAMEN I.

Circuminfectio diuinarum personarum, siue vnus in aliis inexistentiã statuitur.

SVI in infectionem, siue in existentiam in Patre, ac Patri in ipso expressè Christus Dominus illis verbis Ioann. 10. Ego in Patre, & Pater in me est, quæ repetit cap. 14. atque aliis c. 3. Deus clarificauit eum in semetipso, ad quæ Hilar. In se inesse demonstrat, Pater, cum eum glorificat in se, ita 9. de Trinit. post med. Ioann. item 1. Et verbum erat apud Deum, Vnde idem deducunt Athan. Cyril. Nyssen. Naz. Clem. Alex. Origen. August. Prosper. & alij apud Ruiz d. 48. sect. 1. & d. 107. sect. 2. Quardò in super 2. ad Colof. de Christo dicitur: in quo inhabitat plenitudo diuinitatis. Ex quo idem probans Athanas. de vniuersa substantia deitatis circa finem. Hilar. 8. de Trinit. col. vt. & lib. 9. sub init. Naz. orat. 49. quæ est de fide post med. id ipsum probat Ambros. ex 2. cor. 5. Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, in eius loci commentario, atque ex Eccles. 24. Qui creauit ne requiescit in tabernaculo meo. Euaristus Papa. epist. 1. ad omnes Episcopos Hispan. Athanas. Epist. ad Serapion. ego quidem siue compend. de fide circa med. Hilar. 4. de Trinit. longè post med. atque ex illo Deuteronom. 32. Et non sit Deus præter me. 5. de Trinit. col. penult. Hieron. col. 3. in Isaiam ad illud Isai 45. Tantum in se est Deus, & non est Deus absque te. Epiphani. hæresi 76. col. 6. ex illo Isai 26. Sperastis in Domino in seculis æternis, in Domino Dominus fortis in perpetuum, Vbi Aquila ex Græco, & Hebræo: Confidite in Domino vsque in seculum, quia in Domino Dominus, qui firmavit secula. Nyssen. orat. de Deitate filij, & Spiritus Sancti: Totus Pater in toto filio est, & totus filius in toto Patre, Quæ & habent Basil. epist. 43. ad Nyssen. August. 6. de Trinit. cap. 10. fin. Anselmus cap. 57. Monolog. Fulgent. 3. ad Monim. cap. 7. med. de fide ad Petr. cap. 1. ad q. 3. ferrandi circa med. Cyril. Alex. 1. thesu. cap. 6. 7. & 8. ac lib. 8. cap. 1. col. 2. & 3. de Hilar. 3. de Trinit. col. 2. lib. 4. circa fin. lib. 5. col. penult. lib. 6. circa med. sapiusque lib. 7. Ambros. ex quo Ecclesia tota in laudem feræ 2. In Patre totus filius, & totus in verbo Pater.

De inexistentiã verò, & in infectione Spiritus Sancti in Patre, & filio, & horum in illo, non tam multa extant, neque tam aperta testimonia. Solum enim est illud 1. Cor. 2. Quæ sunt hominis nemo nouit nisi Spiritus hominis, qui in ipso est: ita quæ sunt Dei nemo nouit nisi Spiritus Dei, nimirum qui in ipso est. Ad vim argumenti à paritate: vt notat Athanas. 5. de vniuersa substantia Deit. circa fin. & epist. ad Serap. Vrsatus sum. Adde ex Patribus Naz. orat. 50. de fide Nicæna. Athanas. epist. longiori ad Serap. ante med. Thaumaturg. in regula cælesti fidei apud Nyssen. in eius vita. Nyssen. ipsum orat. Cathæc. cap. 2. Cyril. Alex. in 12. Prophetas ad 2. Ioel versu 34. Cyril. Hierof. catech. 17. sub init. Ambros. 1. de Spiritu, s. cap. 50. & lib. 3. cap. 41. damasc. 1. de fide cap. 10. vbi Spiritum S. inseparabilem, & indigestibilem à Patre, & filio appellat. Et sanè eadem est ratio inexistendi Spiritum in duobus, & horum in ipso, atque Patrem in filio, vel frãtrem in Patre, in quocumque in infectione vnus personæ, atque in existentia in alia, iuxta varias opiniones, collocatur: idcirco mutuum trium personarum in infectionem tradunt Patres Fulgent. de fide ad Petr. cap. 1. Totus Pater in filio, & Spiritus S. totus filius in Patre, & Spiritus Sanctus est: totus Spiritus Sanctus in Patre, & filio. Dionys. post init. circuminfectionem definit: Aliarum,

Aliarum personarum in aliis omnia coniuncta, & nulla cum parte confusa mansio, & sedes. Rectè alia, & plura, in aliis, pluribus ad circuminfectionem posuit. Vnius enim in alio mutua infessio esset, non circuminfectio: circuitus enim in duobus esse non potest, sed vt minimum in tribus, in qua pluralitate solum, vt minimum, locus est, vt plura in pluribus mutuo insint ac longè à princip. ait; *Diuina, caelestiaque lumina tota in totis sunt*, Damasc. 1. de fide cap. 10. *Has tres hypostasies inuicem adstruimus &c. Per consubstantialiorem vero immanentiam in se inuicem*, cap. 19. *Immanentia, & stabilitas hypostaseon inuicem est*. Nam ipse inseparata, & inabscondentes sunt ab inuicem inconfusam habentes inuicem circuminfectionem. Et sub med. Nam si filius in Patre, & Spiritu S. &c. Ratio à priori est: quia personæ omnes immanenter, & vitaliter, vel producant, vel procedunt ab alijs ergo inuicem inseparabiles, atque in existentes sunt; quam rationem lucis exemplo illustrat Damasc. 1. de fide cap. 9. *Quia lux, ait, ab igne gignitur, & ab eo non separatur, sed semper in eo est accidentis in modo persona autem in alia tanquam subsistens in subsistente.*

3 Obiicit primò. Nihil est in eo, à quo exit, vel qui exit ab ipso est persona diuina vel est, quæ exit, vel, à quo exit: iuxta illud: *Exiit à Patre, & similia*: ergo nulla est in alia. Distinguo maiorem; localiter concedo: actiue immanenter, & vitaliter (quomodo persona diuina, vel producit, vel procedit) nego. Obiicit secundo. Quidquid est in alio continetur ab illo: ergo implicat personam vnã esse in alia, quæ vicissim sit in ipsa; quam, & circuminfectio. Consequentia est certa. Nam relationes contenti, & continentis respectu eiusdem in eodem implicant, cum debeant esse maius, & minus respectu eiusdem distinguo antecedens. Quidquid est in alio localiter concedo antecedens; infessio, nego antecedens. Infessio enim, seu inexistencia solum dicit vtriusque extremi coniunctionem, vel localem, vel identitatis &c. iuxta dicenda inferius dum circuminfectionis essentiam examinemus in quibus neque umbra continentis, & contenti apparet.

4 Dices: vel personæ sunt alie in alijs ratione naturæ, & sic est identitas, non infessio; vel ratione relationum, seu personalium, & hoc nequit esse cum sint oppositæ in personalibus: obiectio hæc plura tangit postea examinanda. Interim distinguo primam antecedentis partem, Ratione naturæ tanquam ratione fundandis, concedo: tanquam extremi nego de absurdo quid dicendum sit, constabit cert. 3. secundam item partem distinguo: tanquam extremorum concedo; tanquam rationum fundandi nego. Huic enim locum non dat earum oppositio, & distinctio; primo autem dat locum. Ad coniunctionem enim quamuis extremorum distinctio requiritur, ad quam conducit personalium oppositio, & aduersitas in diuinis personis.

5 Quartò opponis: Pater est in filio, & vterque Deus ergo Deus est in Deo: ergo in se ipso. Quod, vel ridiculè, vel implicatorie dicitur. Respondeo Deus adiectiue, seu personaliter acceptus, est in Deo, sic etiam accepto fateor; substantiue, & essentialiter acceptus est in Deo, sic accepto, nego; & nego consequentiam quia Deus adiectiue, & personaliter acceptus, est persona diuina quæ insidet in Deo sic accepto, quæ est alia persona quare non in se ipso insitas: Pater est in filio, qui est in Patre: ergo pater est in Patre saltem mediare, quod est æquè ridiculum, atque consequentia primi argumenti in sensu, quo negabatur. Nego consequentiam, neque enim opus est, vt quod in alio est per identitatem in tertio, vel coniunctionem, sit, ad hoc mediare in omni eo, in quo alius est, vt patet nisi cum medio illo est in alio; quod secus hic cupit: cum nec Pater sit in filio ratione filij, nec filius sit in patre ratione Patris: cum neuter ratione alterius habeat identitatem in natura diuina, quæ est medium, & nexus seu coniunctio infessionis alterius in altero se enim ipso quisque est eiusdem naturæ cum alio; non ratione alterius. Insitas denique Pater est in filio, & contra: Ergo paternitas

R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

est in filio, & filiatio in Patre: Ergo pater est filius, & filius Pater: quare circuminfectio personarum confundit. Distinguo primam consequentiam: Paternitas est in filio constitutiue nego (quo solo sensu inferri potest, consequentia secunda) infessio, siue, vt quid identificatum cum natura filij concedo consequentiam: & nego secundam.

CERTAMEN II.

Aliorum de circuminfectionis essentia opiniones confutatae.

1 Sanctus Thomas 1. p. q. 42. art. 5. in eo videtur circuminfectionis essentiam constituere; quod vna persona sine alia cognosci nequeat, siue independentia cognitionis vnus, à cognitione alterius. Suaderique videtur ex Ioann. 14. cum enim petenti, Philippo: *Ostende nobis Patrem*, respondisset Christus Dominus: *Philippo qui videt me, videt & Patrem meum*: sic videtur rationem reddidisse: *Quia ego in Patre, & Pater in me est*; nempe circuminfectionem. Quæ verba mutuaque vtriusque inexistenciam ait Chrylost. tom. 5. orat. 9. non esse intelligendam corporaliter, sed secundum animi contemplationem: *quia nec filius sine Patre, nec Pater sine filio cognoscitur*. Verum inexistencia hæc non est personarum in se, sed in nostra cognitione: quam etiam in essentialiter connexis vulgo theologi admittunt, in quibus, ne somniantur quidem, circuminfectionem. Secundò vnã personam sine alia cognosci posse multorum theologorum est: ergo & in eorum sententia poterit circuminfectio personarum, probabiliter aboleri. Tertio ex verbis Domini hæc sententia improbat: Quia circuminfectionem dedit pro ratione connexionis necessariæ vtriusque personæ incognitione: ergo circuminfectio diuersum quid ab ea est: alioqui idem per idem Christus Dominus probasset: quod dictum est nefas.

2 Idem S. Thomas circuminfectionem in immanenti productione, & processione personarum constituit. Sequitur Alarcon d. 3. c. 5. n. 4. mala fide referens Ruiz, & Granad. d. 5. sect. 2. videturque esse sententia Damasc. recitati cert. 1. n. 2. sine, Athenagoræ legat. pro Christianis col. 7. Cyrill. Alex. 1. thes. c. 6. 7. & 8. lib. 3. c. 1. col. 2. & 3. lib. 13. c. 2. post med. & circa fin. lib. 2. Dialog. post med. & 1. in Ioann. 5. Hilar. 3. de Trinit. col. 2. lib. 4. circa fin. sæpe lib. 5. & 7. Ambros. in Symbol. Apostol. c. 2. lib. 3. de Spiritu S. cap. 1. post med. Fulgent. 3. ad Monim. c. 7. circa med. Athanas. orat. 4. contra Arrian. post init. Probareque potest: quia Deus in creaturis, quos producit dicitur per potentiam esse: ergo citius vna persona in alia, quam non, vtrumque, sed vitaliter, & immanenter producit, & quidem sic productæ, ratione virtualis continentia creaturæ, esse in Deo dicuntur Ioann. 1. *Quod factum est in ipso vita erat*. Nec refert Aureoli: obiectio: quod Pater, & filius hoc modo solum esse possint quatenus spirator sunt in Spiritu S. non autem secundum totas personalitates, seu quatenus Pater, & filius etiam. Etenim cum circuminfectionis relatio realis sit, totas afficit sine præcisione personas; licet non ratione omnium prædicatorum, quæ in illis sunt. Secundò cum potentia spiratiua duplici personalitate Patris, & filij constet, vt diximus, non est obiectio locus: procedere enim ab vtroque, vt spiratore, est à totis personalitatibus Patris, & filij procedere; quas non esse paternitatem, & filiationem, supra monstrabamus.

3 Verum, licet ex immanenti personarum processione earum circuminfectio apprimè mōstratur à Patribus probandæ, non constituendæ circuminfectionis ratio est: alioqui in omni immanenti productione circuminfectio, quæ solius Trinitatis est, admittenda foret. Secundò circuminfectio formaliter æqua in personis est, neque in vlla dissimilis (vt bene S. Bonau. in 1. d. 19. p. 1. art. 1. q. 4. ad 5. Scotus quæst. 2. §. Contra istud, Marfil.

D d 2 q. 2.

q. 2. col. vlt. Henric. 2. part. 53. q. 10. ad 15. Soar. 4. de Trinit. cap. 16. n. 12. Constatque ex verbis Christi Domini, & Patrum datis cert. 1. non dissimili, sed simili, & aequali modo personas alias in aliis mutuo inexistere: clarescetque adhuc ex cert. 3. ut nimirum sit Albertum à Carthusiano in 1. d. 19. q. 2. col. 2. & S. Thom. pro opposito referri: atqui si circuminfectio formaliter processio sit dissimilis, & inaequalis erit in producente persona, & producta: Ergo. Tertio: circuminfectio dicitur personarum circuminfectionem in existendo, quae per processiones formaliter non datur, ut patet. Quarto denique: Spiritus Sanctus non inexistit adaequatur, & seorsum in utroque Patre, & filio, sed in coniuncto, quod est spirator vnus, ut dogma theologorum fert.

4. Ruiz d. 107. sect. 7. à n. 9. circuminfectionem in praesentia inseparabili personarum secundum immensum vbi constituit. Refert pro se Scotum in 1. d. 19. q. 2. art. 3. OKam. q. 2. med. Gabr. art. 2. adsonareque videtur Soar. 4. de Trinit. cap. 16. n. 11. Multa patrum conditione sententia hanc conatur stabilire Ruiz. sed quorum plura eam patius impugnant, quam protegunt, solus Damasc. eam videtur leuiter confirmare; etenim 1. fid. 16. lib. med. Si filius in Patre, & Spiritu S. &c. est vnitas, & identitas motus, Nam vna est proflatio, & motus vnus trium personarum. Dixit. & cap. 11. circa med. Non enim localem, distinctionem possumus in incircumscrip- ta assignare deitate. Nam immanentes, & in se, inuicem persone existunt: non quod confundantur, sed quod se inhabitent. ac lib. 3. cap. 5. sub init. Vni sunt persone substantia, & naturalibus proprietatibus, & eo quod non distant, neque discedunt à paterna hypostasi sunt vnus Deus. Sed haec localem personarum inseparabilitatem adstruunt, non autem in ea existentiam mutua, siue circuminfectionem consistere; quia ex hac localem inseparabilitatem probat Damasc. recitatis locis: quare, ne idem per idem probat, fatetur circuminfectionem à locali inseparabilitate esse diuersam.

5. Assumptum probo. Nam primo loco ait: Si filius in Patre, & Spiritu Sancto est, & est vnitas, & identitas motus. Ecce inexistitiam vnus in alio assignat pro causa vnitatis motus, siue inseparabilitatis localis. Secundo autem loco eiusdem inseparabilitatis localis sic reddebat rationem. Nam immanentes, & in se inuicem persone existunt. Ecce circuminfectionem. Nec iuuant quae addit. Non quod confundantur, sed quod se inhabitent, non eundem locum, & immensum vbi, sed se ipsas per identitatem naturae, ex qua, ne timeas, inquit, personarum confusione. Nemo autem confusione personarum ex necessaria coniunctione locali vbius earum, timeat, ut precaueri à Damasceno deberet. lib. autem 3. cap. 5. rem magis aperuit: quod indistantiam, & inseparabilitatem non de locali, sed de identica in natura intelligat: non solum prima parte testimonij, quae clara est, sed secunda, quae videtur obscurior. Neque enim ex eo, quod non distant, nec discedunt à paterna hypostasi, localiter, sed entitatiue, sunt vnus Deus. At per te hac indistantia, & indiscensione ab hypostasi alterius traditur à Damasceno circuminfectio: ergo haec stat per Damascenum in inseparabilitate, seu indistantia entitatiua personarum, quae est identitas naturae, non vero in locali inseparabilitate per immensum vbi.

6. Ad haec localis coniunctio non facit rem vnā esse in alia, sed esse simul; est circuminfectio est personam vnā esse in alia, ut constat ex scriptura, & Patribus; ergo circuminfectio non est localis coniunctio. Tertio: circuminfectio est immanentia termini vitaliter producti &c. vitali enim processione potissime à ratione probatur à Patribus, & Scholasticis: at immanentia termini vitaliter producti non est localis coniunctio, sed inhaesio in producente: ergo. Quarto: ob hanc localem coniunctionem actio, & terminus in existentiam mutua dicentur habere. Quinto contra: Quia ut retuli cert. n. 1. Christus circuminfectionem dedit pro ratione cur filius nequeat videri sine Patre: at coniunctio inseparabilis localiter non infert necessariam simultatem cognitionis, vtriusque: ergo non stat in

locali coniunctione inseparabili circuminfectio personarum. Tandem nemo Patrum in ea locali inseparabilitate personarum circuminfectionem posuit, ut dixi.

CERTAMEN III.

Circuminfectio stat in identitate Personarum in natura.

1. Conclusio hanc docuit Ferrara 4. contr. gent. cap. 9. Aureol. in 1. d. 19. p. 1. art. 3. circa fin. Vaf. d. 169. cap. 2. Zuniga d. 17. dub. 5. Mart. d. 56. Martin. Perez d. 16. sect. vlt. Hurtad. d. 9. dif. 4. Probatur primo ex Ioann. 14. vbi, ut nuper aiebam, simultatem necessariam cognitionis personarum ex circuminfectione probat, probari autem solum potest ex naturae identitate. Secundo ex Ioann. 10. vbi, cum Iudaei lapidare Christum vellet, quod n. 30. dixerat: Ego, & Pater vnus sumus, sic ad ipsos effatur n. 38. Si mihi non credidistis, operibus credite, ut cognoscatis, quia Pater in me est, & ego in Patre. Ergo idem est esse in se mutuo, seu circuminfectio, ac vnus in natura, dum hoc negantes, ut ad fidem eius inducat, ad circuminfectionem, tanquam ad synonimum, inducit credendam, ut aiebat Naz. orat. 49. de fide med. Hoc erit homo vnus, id est eiusdem essentiae cum Patre: sicut ipse Dominus ait. Ego in Patre, & Pater in me est. Quae autem continuo adiungit: Et ego de Patre exiui, & qui videt me, videt & Patrem meum. non ut synonima vnitatis naturae duplici loco explicata, sed vt rationes afferat. subdit enim Non immerito: Quia filius Dei de Deo Patre natus est: & ideo de vnitate substantiae, & de maiestate diuinitatis vnus sunt. Idem docuit August. 1. de Trinit. cap. 8. dicens tantundem valere: Ego & Pater vnus sumus, atque Pater in me est, & ego in Patre, Gregorius Baeticus confessione aiebat: Ego in Patre, & Pater in me est audienda esse secundum indifferenciam essentiae.

2. Eundem locum expendens Ambros. in id 2. Corinth. 5. Deus erat in Christo in eodem sententiam luculenter scribit: Pater enim per id intelligitur esse in filio, quod vna eorum sit substantia. Ibi enim vnitas est, vbi nulla est differentia. Hilar. sic eundem locum tractans 7. de Trinit. col. antepenult. ait: inseparabiles esse per naturam similitudinem, (identitatis naturae) Patrem, & filium non possumus alio verbo docere nisi filij: Ego in Patre, & Pater in me est. Quid clarius, & tamen haec pro se afferat Ruiz, & quae sequuntur ex fine eiusdem lib. 7. vbi ait: personam vnā ita esse, & subsistere, ut in subsistente in se ita verò inesse, ut ipse subsistat. Nam vterque subsistens per id non sine alio est secundum generationem, & naturam subsistentis: natura enim non alia est. Paulo vero ante dixerat: personas diuinas esse in se se per vnitatem, & proprietatem naturae. & 5. de Trinit. col. penult. cum ipse, filius, Deus sit, etiam per naturam vnitatem in eo Deus est. Damasc. 1. de fide cap. 10. sub fin. Has tres hypostasies in se inuicem adstruimus: ut non multitudinem, & quandam deorum turbam inducamus; sed vnus in natura Deum. Per tres quidem hypostasies inconfusum, & inconfusum à per consubstantialitatem vero, & immanentiam in se inuicem hypostasies, & identitatis, & motus, ut sic dicam, inseparabilitatem vnus esse Deum deprehendimus, vbi nota consubstantialitatem, & immanentiam hypostasies in se inuicem, ut idem, & synonima posita à Damasc. fuisse; motus autem inseparabilitatem, vt consequens, & diuersum, quia & Dei vnitatem, sicut illa suadet.

3. Secundus pro nostra conclusione locus est Ioann. 2. n. 17. vbi Christus Patrem sic pro suis orat. Et omnes vnus sunt, sicut tu Pater in me, & ego in te, id est, sicut ego, & tu vnus sumus pro quo aperte circum

circuminfessio posuit: ergo idem censet Christus unitatem sui, & Patris in natura, atque utriusque mutuum inexistentiã, siue infessionem. Vnde egregie Cyril. Alexand. 3. Thesau. eap. 1. participatam nostram unitatem in natura cum Deo per gratiam circuminfessionis voce sic explicans: *Nos gratia, & participatione in Deo uiuimus, & mouemur, & sumus, filius uero secundum naturam, quasi à fonte semper uiuox substantia Patris emanans. Non ergo: ut nos in Deo uiuim, & eisdem naturaliter ipse uita est, & in Patre naturaliter est unum cum ipso secundum identitatem essentie.* Quid illustrius? Pudet his recitatis plura proferre. A ratione uero probatur. Quia esse aliquid in alio propriè per infessionem, solum est in creatis, in quibus, quia quæ non se habent subiectum ad formam, & forma ad subiectum non mutuo sibi insident, sed sola forma insidet subiecto: at in diuinis personis infessio per physicam informationem est impossibilis, ut patet, quare debet esse per id, quod infessionis simillimum in diuinis sit: hæc est identitas in natura: quæ, quia in omnibus personis æqualis est, mutuo personæ sibi inuicem insunt. Secundo probatur: quia esse in se personam non saluatur similitudo cognitiones, processione, uel locali inseparabilitate, ut uidimus: ergo identitate naturæ, quæ sola restat.

4 Quæ opponit Ruiz ab autoritate Patrum pro nobis potius sunt, ut in apparentioribus Damasceni uidimus, & in Hilario. Nec meliori euentu contendit Christus illud: *Ego, & Pater unum sumus.* probasse tanquam per quid diuersum, per illud: *Ego in Patre, & Pater in me est, atque utrumque, ut diuersum à Patribus, & Scholasticis tradidi.* Sed ex dictis toto num. 1. & 2. constat aperte oppositum. A ratione arguit: *circuminfessio est identitas: atqui inter personas non est identitas: ergo nec circuminfessio.* Distingue maiorem: est identitas in natura personarum concedo, & identitas personarum inter se absolute, nego maiorem. Similiter distingue minorem. Inter personas non est identitas personarum inter se scilicet, personarum in natura, diffiteor: & inde consequentia euanescit. Posset contra nostram conclusionem instantia alia proximè facta objectioni affinis efformari, eam tamen in sequens certamen remittimus, quia difficultatem in eo expediendam tangit.

CERTAMEN IV.

Circuminfessionis relatio immediatè afficit, & personalitates.

1 Disputatur tandem de circuminfessione an toti personæ primario conueniat? an soli essentie, rationeque eius personæ toti? quemadmodum toti homini, esse in pergula ratione pedum, qui primario, & ratione sui in illa sunt, dicitur conuenire. Extremum docuerunt. Henric. apud Scot. in d. 10. q. 2. §. de primo Durand. q. 3. referri que possent Ricard. art. 2. q. 3. ad 1. & 3. Carthusian. q. 2. ad 3. ubi asserunt naturam Patris esse per se in filio, paternitatem uero per accidens. Sed certè esse per se, pro esse essentialiter accipiunt, atque opposito modo esse per accidens, pro non essentialiter. Ratio huius sententie sit: circuminfessio consistit in identitate personæ: ergo, cui primario, & ratione sui competit identitas, competit circuminfessio, cui autem ratione alterius competit secundario: atqui identitas cum persona non competit personalitati, aut personæ toti ratione sui, sed ratione essentie, quæ ratione sui & primario, & per se idem est cum persona, & personalitate quauis: ergo soli essentie ratione sui, & primario competit circuminfessio; personalitati uero, ac personæ toti solum ratione essentie, & secundario.

2 Verùm ratio hæc inutilis est. Etenim circuminfessio non est identitas extremorum inter se, sed in natura, tanquam in tertio: natura autem non est idem cum persona in natura tanquam in tertio, nec primario, nec secun-

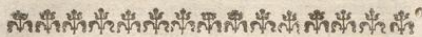
dario. Hinc secunda sententia excitari posset extreme opposita præfata: nempe: personalitatibus solis ratione sui, & primario circuminfessionem conuenire; essentie uero, aut personæ totis solum ratione personalitatum, & secundario. Etenim solæ personalitates inuicem habent identitatem in natura tanquam in tertio: natura uero, quæ altera pars personæ est, neutriquam illam habet, ut modo dicebamus: nam inter naturam, & personalitatem, cui identificatur natura, alia, quæ tertium fit identitatis non est, ut modo docebamus: ergo neque natura, neque tota persona illa constans est, ratione sui idem cum persona alia in natura, tanquam in tertio, sed solum ratione personalitatis: quare, & secundario tantum. Sed enim ratio hæc solum probat, neque essentie soli ratione sui, neque toti personæ ratione essentie, tanquam extremi primario circuminfessionem conuenire; non autem toti personæ ratione sui non conuenire. Huius enim respectu, licet essentia pars identificata sit, persona tamen tota uere tertium quid est, cui persona alia tota, tanquam tertium aliud quid in natura, tanquam tertio, identificatur.

3 Vera ergo sententia est circuminfessionem primario, per se, ac ratione sui totis personis conuenire; ita Scotus ubi proxime §. contra illud. S. Bonau. 1. d. 10. q. 4. Gabr. q. 2. art. 1. Capreol. q. 1. art. 1. ad 3. Marfil. q. 22. art. 2. Deza q. uic. Ferrara 4. contra gentes, S. Thom. 1. p. q. 42. art. 5. ubi Caeteran. Canar. Molin. Vafq. d. 16. cap. 2. Soar. 4. de Trinit. cap. ult. Ruiz d. 107. sect. 3. referens Albertum Ægid. Tarant. Vdalicum, & OKam, Alarcon. tract. 5. d. 3. cap. 5. n. 3. Martin Perez. d. 16. sect. ult. Galpar. Hurtado 4. 9. dif. 4. Mærat. d. 56. Probatur ex recitatis patribus cent. 1. n. 2. dicentibus totum Patrem esse in toto filio, & contra totum filium in toto Patre &c. quod absolute verificari non posset, si ratione solius partis cuiusuis alter in altero effectus: sicut neque totus Petrus in pauimento, uel pergulas esse absolute dicitur, quia pedibus, seu ratione pedum est. Confirmatur ex Hilar. 7. de Trinit. circa fin. & sine aiente: *in se non aliud in alio, ut corpus in corpore. quod solum parte sui corpori insidet, sed ita esse, ac subsistens, ut subsistens in subsistente insitita uero in se, ut ipse subsistat.* Sed secundum se totum, ut integrum, & totum est subsistens. Similia habet Damascenus recitatus cert. 1. n. 2. & cert. 2. n. 4. & 5.

4 Rursum probatur ex eodem Hilar. 6. de Trinit. circa med. & sæpe toto lib. 7. 8. & 9. post med. & 10. col. 4. dicente: *in uicem in se esse personas, quantum ad totas personas.* Cyril. Alex. 1. Thesau. cap. 6. 7. & 8. & lib. 13. cap. 2. sub med. cap. 4. med. ait esse personam unam in aliis sicut hypostasim, in hypostasi, & subsistentem in subsistenti: filiumque in Patre sicut charactiberem, & imaginem; quæ omnia personis secundum se totas conueniunt, non secundum sui partem, quæ nec hypostasis, nec imago, neque filius est. Quod autem eodem cap. 4. med. dicat *filium in sua proprietate esse in Patre, atque personas, ut numero differentes in uicem in se, primæ potius sententie aduersantur, nec secundæ fauent.* Solum enim contendit personis etiam, seu non naturæ soli, & præcisè sumptæ, circuminfessionem conuenire; sed ut coniunctæ cum proprietatibus, & distinctiuis personarum: quo pacto integra persona est. Soar. ratio ad eandem sententiam ex locali inseparabilitate personarum petita, quæ non essentie soli, sed personalitatibus etiam competit, & personis admittenda non est: quia falsò nititur principio, nempe circuminfessionem localem esse inseparabilitatem.

5 Probo ergo à ratione primò: quia immanentia personarum in se se ipsis competit, quia immanenter, uel producunt, uel procedunt, ut ex Patribus & Theologis uidimus: ergo, quibus per se, & ratione sui competit immanens, & vitalis processio actiua, uel passiuæ competit per se, & ratione sui circuminfessio: atqui totis personis tantum competit per se actiua, uel passiuæ processio, ut patet: ergo & eis totis per se & ratione sui competit circuminfessio, non aliis. Probo secundò quia ratio primarij, & secundarij in eodem genere esse debet: atqui non est in eodem genere, & ordine denomi-

natio inexistendi vnam personalitatem in alia, atque vnam personam in alia: neque naturæ cum personalitate aliqua est in existentia, seu circuminfectio nequit parti alicui formali personæ primariò conuenire, secundariò vero, & ratione illius personæ toti. Minoris primam partem: probo quia personalitatibus præcis formaliter ab essentia, quo solum pacto non tota persona sunt, diuersitas solumformalis competit, non identitas realis, quæ solum, est in statu realitatis, non præcisionis per rationem. In statu verò realitatis, in quo competit eis identitas cur à natura aliarum, siue in existentia in aliis, sunt totæ personæ: ergo toti personæ primariò competit circuminfectio, vt contendimus; non vero ratione personalitatis, cui competat primariò.

QVÆSTIO II.

De Personarum in communibus æqualitate.

EX dictis q. 1. & d. 2. de vnitæ personarum in natura constare facile potest vnitæ, & æqualitas earum in communibus attributis, quæ ipsam indiuiduè comitatur, atque in operationibus adextra. Sed quia in his, & æternitate, ac omnipotentia peculiariter hæretici errant, atque in aliquarum eis in rebus difficultatum solutionibus minus probanda est Scholasticorum doctrina, hæretici hic confutandi solida doctrina sunt. Est autem æqualitas, de qua nunc, non molis, seu quantitativa, sed imitativa, & quam vocant perfectionis.

CERTAMEN I.

Persona quæuis ceteris omnipotentia, & operatione est æqualis.

I Omnes in re præsentis errores ex Arrij delirio dimanant, cuius sunt vel explicatio, vel extensio. Ex nouis Arrianis Transiluanis lib. 2. cap. 26. docent filium creationi nullatenus interuenisse, quod ex Arrianis antiquis nemo, quod sciam, asseruit. Arrius verò apud Athanas. ferm. 3. contra Arrianos asseruit creatam condidisse. iussu, & disciplina creandi à Patre acceptis, videlicet, vt eius ministrum. Secutus est Euseb. Nicomediens. apud August. contra sermonem Arrianor. cap. 3. sub init. Asterius, & Maximin. apud eundem lib. contra Maximin. col. 2. qui etiam refertur à Cyril. Alex. 1. Thesau. cap. 2. init. & 4. Dialogor. de Trinit. à med. Lunom. apud Basil. 2. contra ipsum sub med. Valentinus Gentilis Arrianorum instaurator prothesi 24. & Transilvani vbi proxime ex hypothesi, quod creationi intercesserit. Tertio Arrius apud Theophylactum in id Ioann. 1. *Omnia per ipsum facta sunt.* creationi intercessisse filium volebat, vt Patris instrumentum, quod minus, quam ministerio est. Idem quoque volebat Lunom. Paululum ante locum citatum Basilij, pro quo, vel simili errore refertur. Melancthon. lib. contra Stancar. & epist. ad electorem Brandenburg. Nec honoratus res apud hæreticos cum Spiritu Sagitur. Alij enim inter creatam filij ministerio Spiritum sanctum recensent. Ex his fuit Lunom. circa finem citati libri, atque alij apud Theodoret. 4. hæreticarum fabular. col. 4. reliquique deterius de Spiritu S. quam de filio blasphemant prorsus illum à terum conditione relegantes licet Maximus apud August. lib. 1. contra ipsum col. 2. & 3. dicat Spiritum S. & filium vicissim alterum per alterum illuminare.

2. Hæreticorum fundamenta. Primum Patrem plura dedisse filio illumque accepisse; mandasse item, præcipisseque ipsi, etiam quæ loqueretur, filiumque obedisse.

de quibus d. 2. q. 4. cert. 9. n. 4. insuper illud Ecclesiastic. 2. 4. *In habitatione sancta coram ipso ministravi.* Videlicet in eorum etiam creatione, quæ ad Ecclesiæ constructionem pertinebant. Sed tamen Græcum Latino ministrari respondens significat munera publica gubernationis, directionis, & imperij obire: quod verbo sapienter genitæ, artisque diuinæ obiectiæ, termino proprium est. Hoc sensu Clemens Romanus 8. Const. Apostol. cap. 17. & noua diuisione cap. 12. post med. de filio ait: *Tibi Deo suo, & Patri per omnia inferuens, cum in varia creatione verum, tum in providentia.* & paululum antiquiori cap. 12. post med. *Unigenitus filius tuus Deus & c. in omnibus ministravi tibi Deo ipsius, & Patri in vario officio creaturatum, & in earum conuenienti providentia.* Neque alio sensu Iustin. M. Dialogo cum Triphone opera filij ministeria appellasse fertur. Et Clemens Alex. orat. ad hort. ad gentes pag. 2. med. verbum *instrumentum concinnum*. 3. Pædag. cap. 12. circa fin. *Ad ministrum.* Consonat Iræneus 4. aduersus hæres. cap. 4. circa fin. *Omnia filius administrans Patri perficit.* cap. 37. circa med. *Deus Pater ostenditur Spiritu operante, filio vero administrante Basil. 5. de Spiritu S. cap. 16. longè ab init: Cogita mihi Patrem principalem causam eorum, quæ sunt: deum conditricem causam filium, perfectricem Spiritum S. vt voluntate Patris sint administratores Spiritus.*

3. Præfacto verò sensu hos Patres loqui constat. Etenim Basil. lib. illo, cap. 8. ministrandi, verbum præmolliens sub med. ait: *Neque, quod ipsi particularibus mandatis vniuersiusque operis ministerium commissum sit. Nam istud quidem seruitus est, & à diuina dignitate immenso semotum intervallo: sed verbum plenum paternis bonis, & à Patre splendens omnia facit ad similitudinem eius. Confirmat: quia quorum æqualis est essentia, & potentia, æqualis est operatio.* Nec nisi de largè lumpis ministerio, & seruitute, & obedientia simpliciter sentire potest, quicumque filium Deum fateatur. Quo circa cum Clemens Rom. ipsum Deum etiam fateatur ibidem, atque à cap. 22. ad 28. & epist. 1. ad Iacobum Frat. Domini Filij diuinitatem, & æqualitatem cum patre demonstrat: idemque præstent Iustin. M. lib. 1. & Clemens Alex. 1. Pædago. cap. 6. sub init. Iræneus 3. aduersus hæres. cap. 6. 8. 10. 12. 16. & 20. ac lib. 4. cap. 11. lib. 5. cap. 18. ita etiam interpretandi sunt vt ministrare, atque famulari dicantur largè: tum, ad ostendendam auctoritatem principij, quæ in Patre est, Trinitatis, tum etiam sicut cuiusvis ars, virtus, & affectus ipsi in operibus auxiliari, & famulari dicitur Ila. 63. *Indignatio mea ipsa auxiliata est mihi.* atque Eutythianus Papa epist. ad Episcop. Bæticæ col. 1. aiebat: *Dei filius natus ex virgine, & Spiritu S. ipse sibi in hac operatione famulante, & sua, videlicet innumbrante virtute.* Cum ergo verbum obiectiua Dei ars, artisque terminus, ac Spiritus S. amor, & affectus in facto esse sint, facile, quæ de arte, & affectu dicuntur, ipsis accommodantur.

4. Sed adhuc obicies Iræne. 3. aduersus hæres. cap. 8. longè à med. ad id psalm. 44. *Ipse præcepit, & creata sunt.* ad quæ ille. *Cui ergo præcepit? verbo suo, per quod, inquit, cæli firmati sunt.* Concil. Symienf. can. 3. recepto ab Hilar. lib. de synodis sub med. *Si quis Christum Deum ante sæcula filium Dei obsecutum Patri in creatione omnium non confiteatur anathema sit.* can. 27. *anathematizat eum, qui filium Dei ante sæcula subsistentem, & ministrantem Patri ad omnium perfectionem non dicat.* Hilar. citato lib. ver. fin. in id Ioann. 5. *Non potest filius à se facere, scribit: Atroborem dixerunt, cum ait: non potest à se facere; obedientiam significat cum addit: nisi, quod viderit Patrem facientem.* 4. de Trinit. med. ad id Genes. 1. *Et vidit Deus quia bona sunt: ita habet: Placere Patri opera sua gaudet filius per se ex præcepto eius effecta.* lib. 5. post med. ait *filium in creando mundo obedientem dicitis Deo Deum.* Cyril. Hierosol. Catech. 6. & 11. circa fin. *Patre volente omnia extruere Patris nutu filius omnia creauit, vt nutu custodiat Patri authenticam potestatem.* Epiph. hæres. 73. ver. med. *Ex eo, quod ex Patre genitus est, & Patrem audit, & Patri ministrat. ipsum esse habet.* Nyssen. de Trinit. aduers. Iudæ. col. 2. Hierom. Amos. 6. longè à med. ad id: *Eccc Dominus mandauit, Patrem iubere, filium facere.* docent. Hæc tamē, & similia prioritatem solum originis, atque principij auctoritatem in Patre denotant, non seruitutem,